

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 28 maja 2010 r.

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo
upadłościowe i naprawcze**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze.

Jednocześnie upoważnia senatora Piotra Zientarskiego do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

Bogdan BORUSEWICZ

USTAWA

z dnia

o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze

Art. 1.

W ustawie z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361 i Nr 191, poz. 1484) art. 28 otrzymuje brzmienie:

- "Art. 28. 1. Wniosek o ogłoszenie upadłości nieodpowiadający wymogom określonym w ustawie lub nienależycie opłacony zwraca się bez wezwania o uzupełnienie lub opłacenie wniosku, jeżeli został on zgłoszony przez wnioskodawcę reprezentowanego przez adwokata lub radcę prawnego.
2. W terminie tygodniowym od dnia doręczenia zarządzenia o zwrocie z przyczyn określonych w ust. 1 wniosek ponownie złożony, odpowiadający wymogom ustawowym i należycie opłacony, wywołuje skutek od daty pierwotnego wniesienia. Skutek taki nie występuje w razie kolejnego zwrotu z tej samej przyczyny."

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Ustawa wykonująca wyrok Trybunału Konstytucyjnego

Projektowana ustawa stanowi wykonanie obowiązku dostosowania systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 listopada 2009 r. (sygn. akt P 88/08) stwierdzającego niezgodność przepisu ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1361, dalej cytowana także, jako – ustawa) z Konstytucją.

Zgodnie z art. 190 ust. 1 Konstytucji, orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne.

Sentencja orzeczenia została opublikowana w Dz. U. z 2009 r., Nr 191, poz. 1484 (dzień publikacji wyroku – 16 listopada 2009 r.). Pełny tekst orzeczenia, wraz z uzasadnieniem, zamieszczony został w OTK Z. U. z 2009 r., Nr 10A, poz. 146.

2. Przedmiot i istota rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego

2.1. Trybunał orzekł, o niezgodności art. 28 ust. 1 ustawy z Konstytucją, w zakresie odnoszącym się do dłużnika niekorzystającego z pomocy adwokata lub radcy prawnego.

Trybunał Konstytucyjny zwrócił uwagę, że art. 28 ust. 1 ustawy, operując pojęciem dłużnika, kreuje w zasadzie dwie odrębne normy adresowane do dłużników w postępowaniu upadłościowym: jedną do dłużników reprezentowanych przez fachowego pełnomocnika prawnego i drugą do dłużników działających samodzielnie. W obu wypadkach, wskazana regulacja, przewiduje tę samą sankcję – zwrot wniosku bez wezwania do jego uzupełnienia lub opłacenia.

Istotą naruszenia prawa do sądu w omawianym zakresie było takie ukształtowanie przepisów proceduralnych dotyczących wniosku dłużnika o ogłoszenie upadłości, które – przez nagromadzenie licznych i szczegółowych wymogów formalnych i surową sankcją za ich niedopełnienie – w praktyce utrudniały dostęp do organów ochrony prawnej, czyniąc prawo do sądu dla części wnioskodawców pozornym. Przez to dłużnik mógł nie mieć możliwości

skutecznego żądania ochrony swego interesu prawnego w sposób maksymalnie efektywny, przy jak najmniejszym uszczerbku dla swoich praw.

2.2. Zwrócony wniosek nie wywoływał skutków prawnych, co znaczy, że zadłużony przedsiębiorca nie zainicjował skutecznie postępowania o ogłoszenie upadłości. Pomimo braku zakazu ponownego złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, jeśli okazało się, że minął właściwy termin do jego złożenia, takie działanie nie usuwało skutków zwrócenia wcześniej złożonego wniosku. Uchybienie temu terminowi groziło dłużnikowi odpowiedzialnością odszkodowawczą (art. 21 ust. 3 ustawy), czy nawet zakazaniem mu przez sąd prowadzenia działalności gospodarczej (art. 373 ust. 1 pkt 1 ustawy).

2.3. Wyrok wywołał skutki prawne z dniem publikacji. Trybunał nie zdecydował się na odsunięcie w czasie terminu utraty mocy obowiązującej przepisu.

3. Cele i zakres projektowanej ustawy

Mając na uwadze konieczność wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 listopada 2009 r., kierując się brzmieniem sentencji wyroku oraz jego uzasadnieniem, proponuje się, aby zmiana ustawy polegała na nadaniu nowego brzmienia art. 28. W konsekwencji, na mocy art. 28 ust. 1 ustawy, wprowadza się obowiązek wzywania wnioskodawcy niereprezentowanego przez adwokata lub radcę prawnego do uzupełnienia wniosku lub jego opłacenie. Umożliwienie dłużnikowi poprawienia wniosku i złożenia go ponownie z zachowaniem terminu pierwotnego wniesienia zapewni ochronę jego interesu prawnego, jak też interesów jego wierzycieli.

Dodatkowo, w celu jak najszerszego zakreślenia granic dostępności do sądów, także w przypadku wnioskodawców reprezentowanych przez adwokata lub radcę prawnego, proponuje się umożliwienie uzupełnienia braków wniosków lub jego należyte opłacenie z zachowaniem pierwotnego terminu wniesienia. W konsekwencji, na mocy art. 28 ust. 2 ustawy, adwokatowi i radcy prawnemu w terminie tygodniowym od dnia doręczenia zarządzenia o zwrocie, będzie przysługiwało prawo złożenia poprawionego wniosku ponownie. Poprawiony wniosek będzie wywoływał skutek od daty pierwotnego wniesienia. Przyjęcie takiego rozwiązania, także odnośnie do wniosków sporządzanych przez profesjonalistów, zagwarantuje w szerszym zakresie prawo podmiotowe jednostki, jakim jest prawo do sądu. Prawo to, stanowiące jednocześnie filar demokratycznego państwa prawnego, nie powinno być niweczone z uwagi na dające się usunąć w krótkim czasie braki formalne lub fiskalne. Wprowadzanie rozwiązań przyspieszających i usprawniających procedurę nie może bowiem łączyć się z pozbawieniem

jednostki faktycznej możliwości ochrony swych praw, w tym także obarczania konsekwencjami nieprofesjonalnego zastępowania przez fachowego pełnomocnika.

4. Konsultacje

Projekt ustawy w pierwotnym brzmieniu został skonsultowany z Krajową Radą Sądownictwa, Ministrem Sprawiedliwości, Pierwszym Prezesem Sądu Najwyższego i Ministrem Spraw Zagranicznych. Wskazane wyżej organy nie zgłosiły uwag do projektu.

Jednocześnie Krajowa Rada Radców Prawnych przedstawiła opinię, zgodnie z którą wykonanie omawianego wyroku zamiast na modyfikacji brzmienia art. 28 ustawy mogłoby polegać na jego uchyleniu. Zabieg ten umożliwiałby stosowanie na podstawie art. 35 ustawy, przepisów ogólnych dotyczących kontroli wymogów formalnych wniosku o ogłoszenie upadłości tj. przepisów Kodeksu postępowania cywilnego.

5. Skutki finansowe wykonania projektowanej ustawy

Ustawa powoduje skutki finansowe dla budżetu państwa w zakresie kosztów wzywania wnioskodawców o uzupełnienie lub opłacenie wniosków oraz zwracania pism, które nie zostały należycie opłacone. Powstałe z tego tytułu koszty są trudne do oszacowania. Jak jednak wskazało Ministerstwo Sprawiedliwości, ewentualne zwiększone w 2010 r. wydatki w tym zakresie, zostaną poniesione przez sądy powszechne w ramach zaplanowanego budżetu w drodze wewnętrznych przesunięć w planach finansowych.

6. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Projektowana ustawa nie jest objęta prawem Unii Europejskiej.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Podsekretarz Stanu

Maciej Szpunar

DPUE -920 -216- 10/ma/3

Warszawa, 4 maja 2010 r.

dot.: BPS/KU-034/304/10 z 13.05.2010 r.

**Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Przewodniczący,

W związku z przedłożonym *projektem ustawy o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze (druk senacki nr 762)*, uprzejmie informuję, że przedmiot projektu ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

PODSEKRETARZ STANU

W/2 *Maciej Szpunar*